

Werk

Titel: Commentationes Societatis Regiae Scientiarum Gotti

Verlag: Dieterich

Jahr: 1828

Kollektion: Wissenschaftsgeschichte

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN35283028X_0006_2NS

PURL: http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN35283028X_0006_2NS

LOG Id: LOG_0017

LOG Titel: Demonstratio hydrocephali humani memorabilis

LOG Typ: article

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN35283028X

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN35283028X>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

DEMONSTRATIO
HYDROCEPHALI HUMANI
MEMORABILIS

IN

CONSESSU SOCIETATIS REGIAE SCIENTIARUM GOTTINGENSIS

DIE XXV. NOVEMBRIS MDCCCXXVI.

EXHIBITA.

A

C A R O L O H I M L Y.

Regiae literarum societatis sodalium oculis sceleton subiicio, quod stupore et misericordia animum quemque quam maxime afflicturn esse censeo, hydrocephalum scilicet ingentis magnitudinis. Miser, cuius reliquias nunc adspicimus, ad duodecimum et quod excurrit annum vitam protraxerat, illo non solum capitis vitio, immo vero ossium aliorum emollitie nec minus magna defiguratione vexatus.

Quem quum viuum examinandi mihi data fuerit potestas, quae ipse examinibus repetitis de miseri infantis eiusque parentum vita comperi, tum quae ab aliis artis medicae peritis, inter quos dilectum amicum et quondam discipulum Doctorem *Wedemeyer*, cui prius Han-nouerae casum examinandi occasio se obtulit, nomino, in infante viuo obseruata mecum communicata sunt multa notatu digna Vobis tradere liceat.

Totum cranium quasi globum exhibet in basi magis extensum, in vertice autem plus minus conicum e segmentis quatuor magnis compositum, quorum fines sunt suturae coronalis et sagittalis magis depressae; ita ut primum segmentum ab ingenti osse frontis, secundum et tertium ab ossibus petrosis et lateralibus formentur, quibus quartum, sed minus, tanquam appendix superadditur, nimirum os occipitis. In osse frontis insignia duo tubera frontalia conspiciuntur, nulla sutura ab invicem distincta, cuius vestigium solum supra nasum adest. Pars orbitalis eiusdem ossis tam declivis est, ut orbitae ipsae arcu supraorbitali careant, et, coni horizontalis loco, figuram coni fere verticalis nactae sint, in cuius fundo oculi ipsi a margine orbitae inferiore tecti absconderentur. In superficie interna huic ossi, nec non ossi ethmoidali, tanta est declivitas, ut laminae cribrosae ipsius foramina, a magna crista galli diuisa, iusto obliquiora facta sint. Eadem conditio in permagna sella turcica videri licet, et in parte condyloidea ossis occipitis, ita ut totum spatium a facie interna partis orbitalis ossis frontis ad foramen magnum ossis occipitis planum sit quam maxime inclinatum.

Pars squamosa ossium temporum valde protuberans lateraliter et deorsum ossi zygomatico maxime appropinquatur, ut fossa zygomatica vix vlla adsit et meatus auditorius valde comprimetur. Tanta protuberantiae magna excauatio cranii hac in regione respondet, si internam eius superficiem inspicis, loborum cerebri posteriorum sedes, cui magna ala ossis sphenoidei (hic maxima) superincumbens atque os petrosum fines sunt. Nec minus suggestum cerebello ab osse occipitis hemisphaerii in modum protuberante, paratum est: pars eius condyloidea a basilari iam distinguenda.

In suprema ossium bregmatis frontisque parte fonticuli duo figurae irregularis oculis sese offerunt, divisi a parte ossea duo et quod excedit pollices lata. Tam dexter minor, quam sinister

maior membrana tenuissima et nunc pellucida tecti sunt. Qui hiatus, etsi, ossibus frontis et lateralibus tantopere distantibus, materie ossea repleri non potuissent, tamen naturae ad huncce defectum corrigendum conamina admodum conspicua sese manifestant. Totum enim spatium, quod suturam inter coronalem utriusque lateris et sagittalem interest, praeter membranam illam tenuem ossiculis numerosis intercalaribus, siue Wormianis, maximam partem vnum vel duo pollices latis, est impletum; quae ossicula fonticulos non solum circumdant (rudimenta ossiculorum minima, et propter vim productiuam non satis magnam tenuia et squamosa ultimi fines eorum sunt), sed etiam pontis, qui ipsos dirimit, partem constituunt. Omnino ossium intercalarium tanta farrago suturarum et coronalis et squamosae et occipitalis locum tenet, ut nullo modo numerari possint. In sutura sagittali nonnulla tantum conspiciuntur. Cranium ipsum in parte posteriore crassius, quam in anteriore.

Ossa faciei a magnitudine et positione, quas habere solent, minus discrepant. Nam praeter superiorem maxillam prominentem, inferiorem vero retractam atque distortam, ita ut dentes inferiores, maxime propter obliquam eorum positionem, longe post superiores positi sint, nil nisi concharum narium decliuitas maxima a toto sincipite decliuo dependens, notandum est. Praeter quatuordecim dentes, quoad maximam partem cariosos et peruerso ordine maxillae superiori insertos, duo alii insuper secundi ordinis supra dentes bicuspidatos tabulam maxillae externam perforant: maxillae inferiori dentes etiam quatuordecim insunt.

Extremitatum peluisque ossa omnibus rhachitidis signis excellent, succulenta, emollita et deinceps curuata, ita ut illae, quum infans vel in lectulo, vel in matris gremio non satis commode semper cubisset, huic positioni sese accommodassent. Brachium sinistrum verbi causa in angulum reflexum et manus dorsum natibus incubuisse, manum vero dextram prorsum et sursum porrectam,

extremitates ambas inferiores mirum in modum incuruatas atque deliguratas, tamen normam quamdam retinuisse videtis, quum modus curuaturae iis sit idem. Vncorum duorum cum manubrio figuram simulant. Tibiae et fibulae circumflexae sunt tali modo, ut calcanei vsque ad caput fibulae adscendant, plantaeque pedum nihilominus ad faciem sceleti auersam reflexae sint eorumque dorsum a media tibiae fibulaeque flexura tectum.

Cauitas peluis minima, quum et ab ossibus omnibus ipsis, quae peluim constituunt, inflexis (literae: V figuram propemodum oculis offerunt) et a vertebrae lumbalibus vltimis dextrorsum imminetibus coarctetur. Praeter illam vertebrarum vltimarum flexuram vix vllus morbus in spina dorsi obseruari licet. Thorax justo amplior esse videtur a costis veris infimis deductis.

Capitis sceleti dimensiones haecce sunt:

1. Peripheria a mento ad suturam coronalem vsque: $14\frac{1}{4}$ pollicum Calenbergensium.
2. — — a spina nasali vsque ad suturam coronalem: 11 poll. Calenb.
3. — — a sutura coronali ad foramen magnum ossis occipitis: $16\frac{1}{2}$ poll.
4. — — a sutura squamosa vna vsque ad alteram circa nasum: 12 poll.
5. — — a meatu auditorio vnus lateris ad eundem lateris oppositi circa verticem 28 poll.
6. Circumferentia maxima capitis circa frontem et os occipitis: $33\frac{1}{4}$ poll.
7. Diameter a medio fronte ad mediam partem ossis occipitis: $9\frac{1}{2}$ poll.
8. — — a mento ad verticem: 11 poll.
9. — — ab altero osse bregmatis ad alterum: $9\frac{1}{2}$ poll.
10. — — a vertice ad medium foraminis magni occipitalis: $10\frac{1}{2}$ poll.

11. Funiculus minor $4\frac{1}{2}$ poll. longus, 3 autem latus est.
12. Funiculus major $6\frac{1}{2}$ poll. longus, 3 vero latus.
13. Orbitae a cantho externo ad internum diameter $1\frac{3}{4}$ pollicum est; a margine superiore ad inferiorem 2 pollicum.

Maximam hujus capitis peripheriam, $33\frac{1}{4}$ pollicum nempe, omnia quorum autores mentionem fecerunt, quantum scio, praesertim respectu aetatis habito, magnitudine antecellit. Hydrocephali, quos *Warner a)* et *Cruikshank b)* conseruauerant, solummodo viginti nouem pollicum fuerunt; hydrocephalo foeminae XXX annorum a *Büttner* laudato *c)* triginta pollicum peripheria fuit; illi XVII annorum, quam Collega coniunctissimus *Blumenbach d)* in supellectili amplissima conseruat, XXIV et semis pollicum; *Sandifort e)* crania duo descripsit, quorum infantis XIV semisse pollicum, alterum adulti XX pollicum fuit. Maximus forsan Hydrocephalorum in musaeo quondam *Loderi* anatomico conseruatorum, quos *Köhler f)* descripsit peripheriam triginta trium pollicum non

-
- a) BENJAMIN GOOCH *cases and practical remarks on surgery Vol. I. pag. 37.*
 - b) IOH. AUG. EHRLICH's *auf Reisen gemachte Beobachtungen. Leipzig 1795. B. 1. S. 31.*
 - c) CP. GLI. BÜTTNER's *Beschreibung eines innern Wasserkopfs und des ganzen Beinhörpers einer von ihrer Geburt an bis in das 31ste Jahr krank gewesenen Person weiblichen Geschlechtes. Königsberg 1773. et in eiusdem: anatomische Wahrnehmungen. Kgsberg. 1769. Kap. 10. S. 132.*
 - d) I. FR. BLUMENBACH *Medicinische Bibliothek. Band III. 1788. pag. 626.*
 - e) SANDIFORT *musaeum anatomicum academ. Lugdunense Vol. I.*
 - f) *Beschreibung der physiologischen und pathologischen Präparate, welche in der Sammlung des Hrn. Hofraths LÖDER enthalten sind. Th. 1. Leipzig 1795. pag. 103. Nro. 365. Huius descriptionem continet: KALTSCHMIDT progr. de hydrocephalo interno rarae magni-*

excedit, et auctor "maximum hoc cranium, ad hoc vsque tempus forsán descriptorum", et foeminae (rachiticae) iam viginti duos annos natae fuisse dixit. Aliud ibidem exemplar qua praesertim memorabile notatum est infantis nouem annorum, ergo aetate demonstrati infantis similioris, cuius cranium autem in peripheria maxima solummodo XXVI pollices metitur. — Proximum erit in museo *Listonii g*) a homine viginti quinque annorum, cuius peripheria pollicum anglicorum 36 illam $33\frac{1}{2}$ pollicum Calenbergensium non superat. Totum, quod nunc videtis, sceleton, ab atlante ad extremam pedis partem pollices viginti quinque cum dimidio longum, si totius corporis longitudinem compares, cum illa capitis ($10\frac{1}{2}$) ratio erit $= 5:2$ circiter. Nunc *ad vitam* huiusce miseri me conuerto.

Nicolaus Kösingk infans spurius in pago Hannouerano natus est, a patre molitore tum temporis triginta octo, matre vero viginti duos annos natis. Parentes eorumque cognati semper bona valetudine gauisi fuerunt, si febrem intermittentem excipias, qua pater semel affectus fuit.

Mater, quae post conceptionem nunquam cum stupratore cohabitasse affirmat, grauida nulla aegritudine affecta, et hunc filium, et, postquam stuprator pluribus annis post eam in matrimonium duxerat, duos liberos sanos insuper partu edidit. — Parentes caput huius infantis natu maximi magis magisque emolliri atque extendi primo aetatis semestri sese obseruasse, quo fere tempore extremitates inferiores etiam, etsi infans nunquam iis vsus esset, deinde vero superiores indies curuari coepisse retulerunt. De

tudinis, quod progr. adiectum est dissertationi inaugurali: MITTELHAEUSER *de via chyli ab intestinis ad sanguinem*. Jenae 1752. cum tabula aenea (non satis correctâ).

- g) MACKENZIE illustrations of phrenology Edinb. 1820. p. 24. et Plâte VI, fig. 3.

vitae anno, quo hae figurae mutationes maxime excelluerint, nil certius dici potest, quum quae, a parentibus de hac re relata sunt in hac vrbe et Hannouerae, nullo modo plane congruant. Mater, infantem semper secum portans, ad *septimum* vitae annum eum continuo suo lacte nutrebat, quo tempore iterum grauida alia nutrimenta ei porrexit.

Primo vitae anno dentes superiores primi prodierunt, quos paullo post lapsos noui altera vice a septimo ad duodecimum vsque annum, post breue tamen temporis spatium carie vitiiati, secuti sunt.

Quo factum, vt nutrimenta, inter quae praesertim panem, solani tuberosi tubera, nutrimenta farinacea et carnem, mater praemanderet necesse fuerit. Radices dauci carottae crudas et cerasa acida aliis fructibus praeferebat, mel vero et syrupum sacchari respuebat. E nutrimentis fluidis lac lebutyratum, acetum vini aqua dilutum, decoctum malti deliciae erant, quas lacti dulci, coffeae aliisque antepondere solebat; omnino maioris adpetitus nutrimentorum acidorum multa indicia adfuerunt. Excrementa iusto solidiora saepe altera die, nec sine dolore, deicere solebat.

Somnus a sexto mense inquietus erat. Insultus complures eclampsiae ad deformitatem extremitatum inferiorum, nullo autem modo superiorum, prouocandam magni momenti fuisse dicunt. In miserum infantem sex annos natum variolae irruerunt, sine villo damno, quid quod ne cicatrices quidem reliquerint. Anno nono oculus dexter protrudi, valde inflammari et maximam partem exulcerari coepit. — Medicamina perpauca parentes adhibuerunt, v. c. emplastra, sed frustra: doctissimi *Albers* Bremani consilio, qui caput galea aënea obducendum esse aestumauit, postquam parentes annuerant, infans doloribus cruciatus videbatur, ita vt sex septimanis praeterlapsis ab illa abstinere coacti fuerint.

Infans nouem annos natus in hac vrbe et alibi producebatur. Caput tunc vidi horrendum ingens, maius immo quam nunc conspicimus, capillis fuscis et longis, sed propter ipsius magnitudinem parcis, tectum; circumferentiam capitis, circa frontem et occiput mensuratam, tum *triginta quinque* pollicum, circa mentum et verticem *triginta septem* pollicum esse reperi; ad suturae sagittalis latera ab osse frontis vsque ad os occipitis nulla materie ossea clausum, (lamina ossea excepta, quae in illa regione tanquam ossificationis vestigium sentiri poterat) ita vt seri, quo caput repletum erat, Undulationes a digito premente facillime distinguissent; cutem capitis sordibus obductam, quas abstersas continuo renouari mater dixit; oculum dextrum penitus destructum, sinistrum versus marginem superiorem orbitae protrusum, lacrymis multis semper humectatum; iridem fuscam lucem sequi; narium superficiem internam siccam propter peruersam viarum lacrymalium positionem (nunquam coryza obnoxius fuisse dicitur); genas rubras; aures externas normales, cerumine obstructas; palatum demissum; linguam crassam, difficillime mouendam, deglutitionem difficilem. Maxilla superior protrusa, inferior retracta; thorax normalis fuit. Thorax ipse et abdomen calore normali gaudebant, quo autem extremitates distortae gelidae et, nullis crinibus tectae, nec satis pingues carebant. Abdomen aequae ac genitalia normalia; nec illud iusto turgidius. — Appetitum infantis eum adulti aequare, quod nunquam tamen stomachum aegre tulisse mater affirmavit. — Ungues extremitatum tam superiorum, quam inferiorum, paralyticorum celeriter crescebant, quod Dr. *Wedemeyer* etiam in hominibus ex apoplexia paralyticis sese obseruasse dixit; phaenomenon forsitan a nimia vi systematis vegetatiui deriuandum, dum functiones mentales suppressae sunt.

Urinae quantitas parua nonnisi ab infante admonito frequenter reddi solebat. Ipsa subflaua, mox sedimentum mucosum, et crasum demisit.

Analysis chemica, quam Cl. *Gruener* Hannoueranus, a Cl. *Wedemeyer* rogatus, instituerat, hanc ab aliorum hominum urina mirum discrepare docuit.

Continere enim, Cl. *Gruener* retulit, nullam calcem phosphoricam et principium uricum, paullulum acidi urici, salium sulphuricorum atque albuminis, maiorem ammonii vel natri quantitatem, maiorem mucii copiam, paruum acidi lactici, salia muriatica nulla.

Quod attinet ad functiones sensorii, *oculis* valde sensibilis erat, *lingua* tanta gustandi facultate praedita, vt solutionem sacchari albi et pellucidi (*Kandis*) discernere potuerit; *nares* olfactui, et *aurēs* auditui bene praestabant. Musices, imprimis symphoniae Turcae, nullo autem modo sibili strepitusque amator fuisse dicitur, ita vt cantus soporem producere valeret. Unius *oculi* videndi facultas perfecta.

Risus et fletus vehementes saepe inuicem sese exceperunt; soni quidam v. c. tussi, vel sternutatione producti et corui vox infantem ipsum plorantem in contrarium paroxysmum tantae vehementiae vertere solebant, vt suffocationis periculum afferre potuissent. Ipse hos sonos tres interdum imitabatur; praeter quos non nisi verba: "*Ja, Nein*" et "*Papa*" pronunciauit. Num sonorum effectus ille insignis ab ossiculis caui tympani peruerse positis, vel a nervis acusticis repetendus sit, difficile diiudicatu est.

In sensum communem infantis coeli mutationes maxime influxisse dicunt, vnde parentes e vario faciei colore, nec non e vultibus infantis tempestatem praesagiebant. Attamen notandum est, quod parentes, per vrbes pagosque vagantes, filiumque animalis peregrini instar lucri causa secum ducentes, de ipso forsan plura confabulati fuerint. Itaque ne ipse quidem mihi persuasum habere possum, eos vbique eadem retulisse. Tempestatem frigidam melius ferebat, quam calidam, quo tempore sanguis versus caput ingens congestus, dum truncus atque extremitates minus incalescerent, miserum valde turbauit; cuius rei ipse testis fui.

Mense Iunio anni millesimi octingentesimi decimi noni corneam oculi hucusque sani infantis, duodecim et quod excurrit annos nati, turbidam et opacam reddi, oculumque ipsum paulatim coecum fieri mater observauit, ita ut, si mater manum oculo ad-moueret, nullum palpebrarum motum discernere licuerit. Omnino a mense Martio eiusdem anni varia symptomata morbosa sese palam fecerunt, scilicet lienteria, diarrhoea cruenta, nullum ciborum desiderium, miliariae, dysuria; excretio urinae fusci coloris atque lintea nimis tingentis, cutis excoriationes producentis, odorisque foetidi. Tantum inter haec infanti erat iudicium, facultasque percipiendi, ut lintea madefacta aegre ferret. Manus, pedes et genitalia oedematosa frigidiora facta sunt, caput vero propter sanguinem in illud congestum, venis magnis insignitum, tumuit et erubuit. Cor, quod hucusque sanum fuerat, palpitare coepit, tussis continua et vehemens, sputa eiiciendi nulla potestas. *Berger*, prosector quondam Brunsuicensis, infantem triginta sex vicibus spiritum ducere, cor eius septuagies sexies per minutam primam pulsare observauit.

Quum ad mortem infantis vsque certam pecuniae summam quotannis parentibus largitus sim, hi infantem, die vicesimo primo mensis Iulii anni 1819 Einbeccae mortuum, sed propter aetatem feruidam semiputridum, me absente, huc portarunt. Propterea nil nisi ossa conseruare licuit; observationes nonnullas de vitae diebus supremis *Dr. Firnhaber*, tum candidatus medicinae et in nosocomio academico degens, collegit.

Itaque cerebrum curatius examinare prohi dolor! non contigit; ex analogia tamen concludendum est, seri sedes fuisse ventriculos cerebri, quorum parietes explicatae sint atque tenuiores redditae. Ossa caluariae ex impetu, seri emollita et destructa esse vix credo, quum et in hoc casu, ut in aliis similibus, rhachitis valde conspicua adesset. Attamen emollitiei ossium nomen praeferrem, quum

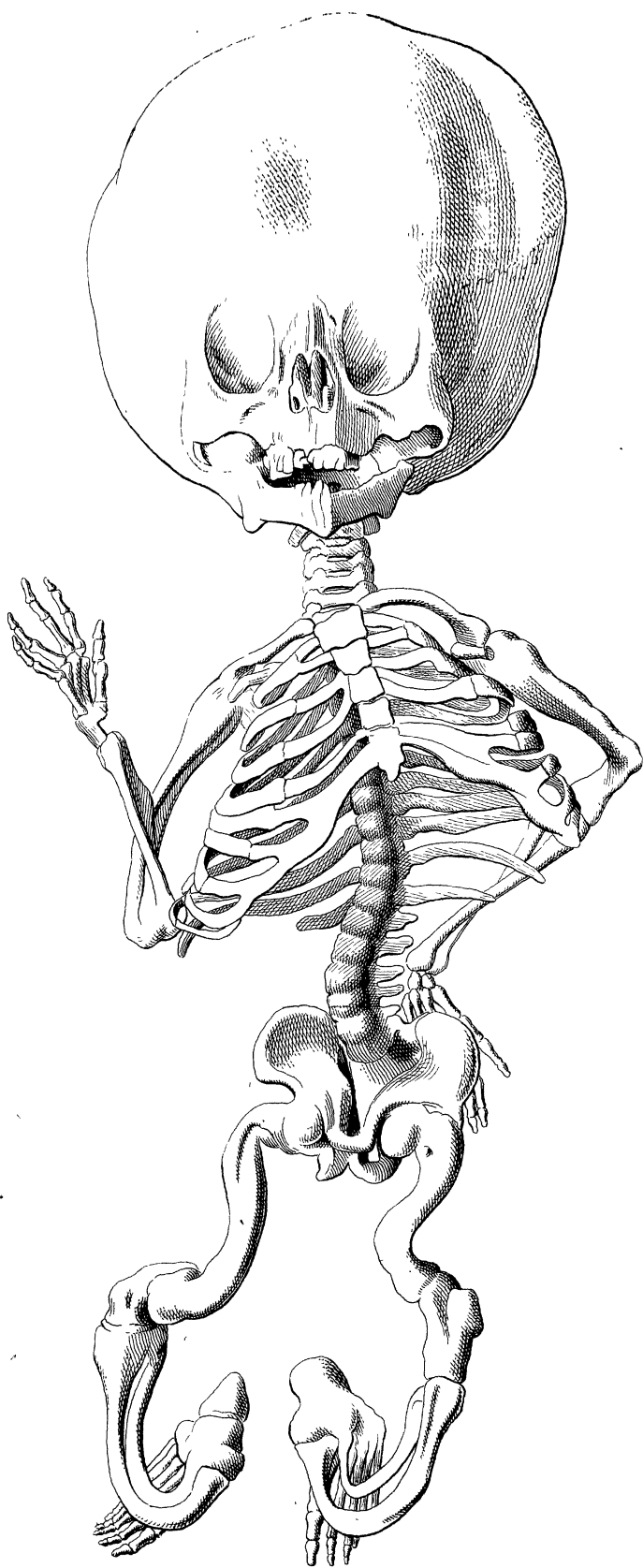
serius, quam rhachitis, sese manifestauerat, sine magna epiphysium, thoracis spinaeque dorsi mutatione. Nullo autem modo de originibus mali hypothesin construere audeo.

Nunc in fine noviore hydrocephali casum in Ephemeridibus sub nomine: *the Lancet* Vol. II. Londini 1824 pag. 19. memoratum, quoque gradu, praesertim autem quia aeger annos viginti nouem natus tunc adhuc vixit, memorabilem adiiciam.

“*I. Cardinal* annos viginti nouem natus in nosocomium admissus est, mense Aprilis anno 1822. hydrocephalo chronico affectus. Mater eius dixit, caput filii sui die natali maiusculum esse quam in infantibus commune sit, idque paulatim increuisse, donec annum aetatis quintum adtigerat, quo tempore caput eius talis erat magnitudinis, quale hodie inspicere licet. Corporis exigui est aegrotans; statura quinque pedum et quinque pollicum; facies macilenta, oculi subfusi, vox acuta, membra extenuata, sed nulla, vt videtur, organorum deficientia.

Caput eius magnitudinis mirabilis est; circumferentia $33\frac{1}{2}$ pollicum, spatio ad extrema vtriusque auris $20\frac{1}{2}$ pollicum; a tuberositate occipitis ad radicem nasi emetitur $21\frac{3}{4}$ pollicum. Summi capitis depressio est quam notatissima; os frontis satis prominens; tuberositas occipitis proiecta. Circa duos pollices supra tuberositatem cranium valde proiectum. Intra fere quinque annos proximos conuulsionibus epilepticis laborauit, quibus maxime affligi solet, vbi animus aliquo modo irritatur. — Conuulsiones quoque fere mense recurrunt; signa paroxysmum praecedentia sunt torpor posterioris partis capitis prope os parietale dextrum, dolorque acutissimus in regione occipitis. Digestio haud mala, aluus vero aliquando torpida, iisque temporibus recurrit epilepsia. Non potest plusquam pauca spatia ambulando conficere, quoniam caput eius enorme cito vertigine corripitur. Appetentia cibi naturalis est. Capilli capitis rigidi, nulla barbae signa; ipse vero affirmat

sibi ter quaterne anno opus esse tonsoris auxilio. Congressum venereum nunquam iniuit; erectiones vero habet naturales, coitusque voluptates vehementissime desiderat; interdum poscit, efflagitat. Prorsus singularis est huius hominis status physicus, quum de his rebus interrogatur. Color certus in genas alioquin pallidas ruit; oculi micant, os semihileum cachimmo distenditur, totumque corpus nescio qua perturbatione exagitari videtur. Nescit an semen unquam noctibus emiseric; bene dormit, salusque generalis, ut dicitur, minime prava. Nonnunquam lectione animum recreat, nec ars scribendi ei prorsus ignota; quae legere solet haud equidem memoria tenet, sed libris religiosis maxime gaudet. Satis sorte contentus videtur, dicitque se nunquam velle e nosocomio egredi."

Homily demoustr. hydrocephali. C. Tom. VI.
